

(1935 -)

MEHMED MANDAL

Emekli Müezzin Mehmed Mandal Ağabeyle 21 Ekim 2013 tarihinde, Ankara'nın Yenimahalle İlçesinde bulunan Hacı Abdulkaki Camiinde Hattat Muhsin Demirel ve Mehmed Demiröz kardeşlerimizle beraber buluştuk.

Diyaret İşleri Başkanlığı'nın talebi üzerine bir Kur'an-ı Kerim yazan Hattat Muhsin Demirel "Ömer Abi hizmetin canlı tarihi bir ağabeyle tanıştım. Bir petrol damarı buldum. Ankara'ya gelmen lazım" dedi telefonla. Biz de öyle yaptık. Gördük ki hiç mübalağa yok. Kimi sorsak, neyi, nereyi merak etsek biliyordu Mehmed Ağabeyimiz. Muhsin Beye teşekkür ediyorum. Mehmed Ağabeyin hatıralarını kamera ile kaydettikten sonra, bizi Ankara'nın 'Yuva' ve 'Yakacık' Köylerine kadar götürdü. Orada Nur'un az bilinen kahramanlarının mezarlarını ziyaret ettik. Ağabeyimiz o kahramanları, kabirleri başlarında bize anlattı, tanıttı. Bu kitapta okuyacaksınız...

Kökünün Mandaloğlu Boyu'na dayandığını söyleyen Mehmed Mandal, eski adı Şeyhler olan Ankara'nın Çamlıbel Bucağındandır. Osmanlı Devleti'nin kuruluş dönemlerinde, 1320 yıllarında bu güzel beldede yaşayan Şeyh Ali Semerkandî Hazretlerine izafeten "Şeyhler" denilmiş bu bucağa. Anadolu'ya Semerkant'tan gelmiş olduğu bilinen büyük mutasavvıf Şeyh Ali Semerkandi'nin Hazreti Ömer'in soyundan geldiği söylenmektedir. Türbesi Çamlıbel'de bulunmaktadır. Mehmed Mandal Ağabeyin hatıralarından Bediüzzaman Hazretlerinin Şeyh Ali Semerkandi ile münasebetleri olduğunu öğrendik. Hem de yeni doğan çocuğu ve hanımı vesilesiyle.

Mehmed Mandal Ağabey şimdi olsa asla konuşmam diyor ama, O, gençlik dönemlerinde Hz. Üstad'la epeyce rahat konuşabilmiş. Sayesinde biz de önemli bazı şeyler almış, öğrenmiş olduk. Mehmed Mandal'ın merhum Hüsrev Ağabeyle de çok beraberlikleri olmuş. Hatta Hüsrev Ağabey "Hayrat Vakfı"nın kaşesi ve kendi imzasıyla Vakıf işleri için Mehmed Ağabeye bir vekâlet vermiş. Hasbelkader geçmişte yaşanan bazı sıkıntılara, ihtilaflara farklı bir açıdan bakan Mehmed Mandal, bizim hiç aklımıza gelmeyen müspet manada bazı yorumlar yaptı. Ağabeylerin karşılıklı bazı konuşmalarını aktardı. Sonra "Bunlar benim yanımda cereyan etmiş hadiselerdir, nakil değildir" eklemesinde de bulundu.

Mehmed Mandal Ağabeyimizin evinde, o en korkulu dönemlerde Tâhirî Mutlu Ağabeyin de iştirakiyle, tam üç sene boyunca teksirle Risale-i Nur çoğaltma işleri yapılmış. Müezzinlik yaptığı camide de bu eserler saklanmış. Tarihçe-i Hayat kitabının sonlarında neşredilen fotoğrafta "Said Özdemir'in yerinde, Hz. Üstad'ın kolunda önce ben vardım" dedi Mehmed Ağabey. O fotoğrafta Mandaloğlu Ağabeyimizin sadece başının yarısı görünüyor.

Mandaloğlu Ağabey hatıralarının tashihatını yanlışlık olmaması için titizlikle yaptı. Bir de Risale-i Nur'dan derledim dediği şu tavsiyeyi yayınlamamı istedi: "İnsanın her an havaya, günde bir gıdaya, haftada bir ziyaya, ayda bir nisaya fitri ihtiyacı vardır. İnsan buna riayet ederse yüz sene yaşar."

Mehmed Mandal Anlatıyor:

Ankara'nın Çamlıdere ilçesinde 1935 senesinde doğmuşum. Mandaloğulları derler bize. İlkokulu Çamlıdere'de bitirdikten sonra 1952 yılında İstanbul Nuruosmaniye Camii Kur'an Kursuna gittim. Meşahir-i Kurradan Nuruosmaniye Camii Başımamı Hafız Hasan Akkuş Hocadan okuduk. Hafız-ı Kur'an olduk. Üstad, 1952 senesinde Gençlik Rehberi davası için İstanbul'a geldiğinde biz orada Kur'an Kursu talebesiydik. O sırada Süleymaniye 46 Dersanesinde Abdulmuhsin Alev'in Risale-i Nur okuduğunu duymuştuk.

Hafızlıktan mezun olduktan sonra, Ankara Yenimahalle Beşinci Durak Çavuşoğlu Camiinde müezzinlik görevi aldım. İki sene sonra askere gittim. Askerden gelince tekrar aynı mesleğe döndüm. Kırk seneden fazla hizmetten sonra 2000 yılında emekli oldum. Caminin imamı Rıza Çöllüoğlu Hoca Efendi idi. Geçen günlerde vefat etti. Başbakan dâhil bütün Devlet protokolü cenazesindeydi. Rıza hocayı tekrar anlatacağım.

İLK DEFA “BEDİÜZZAMAN” KELİMESİNİ DUYUYORUM

1949 senesinde ilkokuldan mezun olduktan sonra Çamlıdere’de hafızlığa çalışıyordum. Sonradan, benim kayınpederim ve Çamlıdere Belediye Reisi olacak olan Hafız Halil Okur, İstanbul Fatih Camii Başımamı meşhur hafızlardan Arap Hafız namı Mehmed Rasim Efendinin talebesi olarak onun yerine Fatih’e imam olmuş. Fatih Camiine imam olmak Şeyhülislamlık derecesindedir Osmanlı’da. Müstakbel kayınpederim Hafız Halil Okur hocamız orada imamlık yaparken Çamlıdere’de bazı nahoş hadiseler oluyor. Çamlıdereliler Hafız Halil’e gidip; hem Çamlıdere Belediye Başkanı olacaksın, hem imamlık yapacaksın, hem talebe okutacaksın, hem de bu nahoş hadiseleri önleyeceksin diye ikna edip getiriyorlar. Halil Hoca o dehşetli devirde hem Belediye Reisi, hem imam, hem de hafız yetiştiriyordu Çamlıdere’de. Ben de aynı camide hafızlığa devam ediyordum.

1950 yılında bir gün Hafız Halil Okur Efendi cemaate konuşurken; “Allah-u âlem bugün en büyük zat Bediüzzaman Hazretleridir” dedi. Ben daha on beş yaşında bir çocuğum. Bu “Bediüzzaman” kelimesi benim hem kalbime, hem beynime öyle yerleşti ki, o çocukluk halimle ben “Allah’ım bu zata yardım et, arzusu, hizmeti neyse...” diye içimden devamlı dua ediyordum. 1952’de de İstanbul’a gidince orada eserlerinden okunduğunu duymuş oldum.

ÜSTAD’I GÖRMEK İÇİN ISPARTA YOLLARINA DÜŞTÜM

Bir rüya üzerine 1954’de, artık bu zatla tanışmam lazım diyerek Üstad’ı ziyarete gittim. Ama o zamana kadar o isim, “Bediüzzaman” kelimesi kalbimden, beynimden çıkmıyordu. 1954 senesinde soğuk bir kasım ayı içerisinde Üstad’ı ziyarete karar verdim. İstanbul’da da görev alacağım ama evvela Üstad’ı göreyim dedim. Fakat Ankara’dan Isparta’ya kadar gidecek, Isparta’dan da İstanbul’a dönecek kadar param var. Başka param yok.

Ankara’dan trene bindim. İstasyonda bir gazetede ‘Kütahya Mollabey Kur’an Kursu öğretmenliği boş’ diye bir ilan gördüm. Kütahya’ya önce gideyim, imtihana gireyim, kazansam da önce Isparta’ya gider, Üstad’ı görür gelirim dedim. Kütahya’da indim, gittim müftüyü buldum, imtihana girdim, bir arkadaş daha vardı. İmtihani ben kazandım. Tayin edeceği sırada müftü askerliğimi sordu. “Yapmadım” deyince “O zaman olmadı” dedi. Ben oradan ayrılırken Kur’an Kursu Müdürü bizi çağırdı, yemek ikram etti, elime de bir zarf verdi. Yola çıktım, baktım 50 lira para koymuşlar ki o zamanın kırmızı lira 50 lirasıydı. Param ancak Ankara-Isparta ile İstanbul dönüşüne yetiyor iken bir para daha eklendi.

Kütahya’da “Afyon! Afyon! diye bağırarak bir arabaya bindim ve akşam namazına Afyon Burmalı Camiine indim. Oranın müezzini “Sen mollaya benziyorsun” dedi bana. “Az çok var” dedim. “Çık bir ezan oku” dedi. Ben ezanı okudum, namazı kıldık. Müezzin Afyonlu olduğu için Üstadı tanıyordu. Biraz sohbetten sonra bir araba buldu bana, gece Dinar’a vardım. Orada otelde kaldım. O gün de oranın pazarı imiş. Soğuk bir gündü, otel köylülerle doluydu. Birisi bana “Sen biraz hocaya benziyorsun” deyince ben de “Evet” dedim. Dedi ki “Biz buranın en büyük köyü Bozüyük’teniz. Bizim imamımız gitti, –o zaman devlet kadrosu yok- bize imam olur musun” dedi. “Olurum” dedim. “Seni bizim köyün ağasına götürürelim” dediler. Ağa kahvaltı yapıyormuş. Köylüler durumu anlattılar. Ağa, “Sen bir gün bizde kal, seni köye götürürelim, bize namaz kıldır, oku, beğenirsek seni imam yaparız, beğenmezsek gidersen” dedi. Köye gittik. Köyde ağanın evinde kaldık. Orada akşam ve sabah namazlarını kıldırırdım. “Tamam, biz seni imam tutacağız, duayı yapalım” dediler. “Dua olmaz şimdi, ben Isparta’ya gideceğim, Bediüzzaman Hazretlerini ziyaret edeceğim, ondan bir görev filan verilmezse gelirim. Şimdi söz vermeyeyim” dedim. Onlar dediler ki “Sen onu göremezsin, o tarassut altında, orada Nuri Benli diye bir zat var, onu bul, o ancak seni gösterebilir” dediler. Oradan geldim tekrar Dinar’a. Onlar da bir zarf vermişlerdi bana. Açtım baktım, bir 50 lira da onun içinden çıktı. Biz parasızken, Üstad bizi Allah’ın izniyle boyna parayla taltif ediyordu...

AFYON’DA NURİ BENLİ DE ZEHİRENLMİŞ

Vardım, Isparta’da Nuri Benli’yi buldum. Çolak Nuri Efendi de derlerdi ona. “Üstad evde mi değil mi bir soralım” dedi. Birisi geldi “Eğridir’e gitti Üstad” dedi. “Delikanlı bekleyeceksin” dedi bana. “Ben beklerim, üç gün, beş gün beklerim” dedim. Nuri Benli bana Afyon hapishane hatıralarından anlattı. Meğer onu da zehirlemişler orada Üstad’la beraber.

Şöyle anlattı: “Mahkemeye çıkacağımız zaman bize aşı yaptılar. Aşıdan sonra benim vücudumda bir ağrı, bir sızı başladı. Üstad’ı başka bir yerden tek başına götürüyorlar, bizi toplu olarak ayrı bir yerden götürüyorlardı. Ben yolda ağrıdan, sızidan, dermansızlıktan düşecek hale geldim. Tahammül edilmez bir sızı, ağrı... O anda Üstad’la bizim gittiğimiz yol birleşiverdi. Üstad jandarmaların arasından “Nuri sen çok hastasın” dedi, fırladı geldi. Elleriyle yüzümü sıvazladı, tekrar ayrıldık. Üstad beni sıvazladıktan sonra yavaş yavaş o ağrı, o sızı benden gitti. Sonra anladık ki zehirlemişler.

ŞEFKATLİ BİR ANNE ALTI AYLIK BEBEĞİNİ GÖĞSÜNE BASMIŞ GİBİ

İkinci saatlerinde Zübeyir Ağabey geldi, ama ben daha Zübeyir Ağabey olduğunu bilmiyorum. Elindeki sepette biraz soğan, biraz patates vardı. “Üstad geldi mi” dedi Nuri Ağabey, “Geldi” dedi. “Bu genç Üstad’ı görmeye gelmiş” dedi. “Üstad tarassut altında, çok sıkıntı var, hem Üstad ‘Benimle görüşmektense eserlerimi okusunlar, benden daha ziyade istifade ederler’ diyor, onun için, görüşmemiz zor” dedi Zübeyir Ağabey. “Ben buraya kadar gelmişken Üstad’ı görmeden gitmem” dedim. “Öyleyse elli adım geriden beni takip et” dedi.

Zübeyir Ağabey önden, ben elli adım arkasından Üstadın evinin kapısına vardık. Anahtar çıkardı, kapıyı açtı, girdi. Ben de geldim kapıya, “Beş dakika sonra gel” dedi bana. Kapıyı içerden kilitleti. Merdivenlerden çıktım, Üstad divanda oturmuş, yorganını çıkarmış. Tabi o vech-i müniri, nur saçan, insana ferahlık veren, bad-ı saba gibi insanı okşayan gözler, sima... Diz çöktüm, oturdum, elini öptüm. Üstad da alnımdan öptü. Bazı arkadaşlar “Biz Üstadın sözlerini anlayamadık, yanındaki ağabeyler tercüme ettiler” diyorlar ya, bana Üstad’ın konuşması o kadar fasih geliyordu ki, Üstad konuşurken dünyada hissetmediğim bir ferahlık hissediyordum. Hatta Üstad, karşısındaki insanı öyle ele alıyor ki seni altı aylık bir bebe yapıyor, şefkatli bir anne göğsüne basmış gibi... Hala annemin göğsünde bile görmediğim tadı tadıyorum...

BEDİÜZZAMAN’LA, ALİ SEMERKANDİ’NİN İRTİBATLARI VARDI

Üstad “Nerelisin?” dedi bana. “Ankaralıyım” dedim. “Ankara civarında büyük bir evliya yatıyor biliyor musun?” dedi. “Ben oradanım dedim.” Üstad, Ali Semerkandi Hazretlerini kastediyordu... Türbesi Çamlıdere’de, Ankara-İstanbul otoyolundan giderken hemen yol kenarındadır. Onunla bir irtibatı, bir ilgisi vardı Üstadın.

1955’de benim bir oğlum olunca, Ahmet Feyzi Ağabey ismini Said koymuştu. O sırada da kayınpederim Halil Okur Hocaefendi ölmüştü. Bizim hanım o zaman, “Babam yeni öldü, onun ismini verseydin” diye çok üzüldü. Bizim hanımda, için için üzüntü çok ileri gidince, rüyasında Semerkandi Hazretlerinin türbesine gidiyor, sanduka açılıyor, Semerkandi hazretleri kalkıyor: “Kızım bir oğlun olmuş, sevindim, fakat babamın ismi verilmedi, Said ismi verildi diye üzülyyorsun, o ‘Said’ ismi dünyanın bir tanesidir, hem o da en münasip isimdir” diyor. Refikam af ve tövbe ederek kendine gelmişti. Demek Üstad’la Ali Semerkandi Hazretlerinin manevi irtibatları vardı.

DEVLETEN MAAŞ ALAMAYAN İMAMLARA ÜSTAD’IN FETVASI

Sonra Üstad “Ne iş yapıyorsun?” dedi bana. “Hafızım efendim” dedim. “Ben hafızları kardeş edindim, onlarla mahşerde kardeş olarak haşrolunacağım. Kur’anı Allah rızası için okuyup, okuyuveren hafızlar benim yanımda bir evliyadan daha üstündür” dedi. Ben dedim, “Efendim, bizim aramız yok, çiftçilik yapalım; sanat öğrenmedik o sanatı yapalım; paramız yok ticaret yapalım; imamlık-müezzinlik yapacağız artık” dedim. Ben o zaman Üstad’ın yanında rahat konuşuyorum, şimdi olsa konuşamam. “Evkaf veriyorsa yap” dedi. “Vakıflar vermiyor, köylüler, halk ücreti toplayıp veriyorlar” dedim. O zaman devlet kadrosu falan yoktu. “Halk veriyor imamların, vaizlerin maaşını” dedim. Elini şöyle kaldırıp, sağa-sola sallayarak “Karıştı kardeşim karıştı” dedi. Düşün on sekiz yaşındaki çocuğa Üstad “Kardeşim” diyor... Eliyle de bir taraftan karıştı işaret yapıyordu. “İdaren temin oluncaya kadar al” dedi. Sonra “Birisi bir şey okuyuver derse, onu Allah rızası için oku, -yani hatim gibi şeyler- bir şey de verilerse rızkımdır diye kabul et” dedi.

AHİRETE KAHRAMANCA GİTMELİ KARDEŞİM

Benim evlilik durumum vardı, onu sordum. Üstad sağ elini yukarılara doğru kaldırarak, ileri hedefi göstererek “Evlilik bu zamanda hizmete mani olur kardeşim. Ahirete kahramanca gitmeli kardeşim” dedi. Bunu ben Bekir Beye (Avukat Bekir Berk) anlatmıştım. O kadar çok hoşuna gitmişti ki, beni nerde görse “Ahirete kahramanca gitmeli kardeşim” diye nida ederdi. Bir gün Ulus’ta gidiyorum, ta heykelin yanından bağıriyordu bana.

Hâsılı; ben durumumu anlatınca Üstad, “Sen hadiseleri götürme, hadiselerin arkasından git” dedi. Yoruma bıraktı böylece. Hadiselerin gelişine göre hareket et demiş oldu. Demek ki bizim hanım da talebelere hizmet edecekmiş. O görüşmemiz anından itibaren ölümümüze kadar hayatımızı çizmiş oldu orada Üstad.

Sonra Üstad Hazretleri, Ankara'da bulunan Atif Ural'ın adresini verdi bana, orada çalışırsın dedi. Oradan çıkıp Ankara'ya geldim, hemen Yenimahalle Beşinci Duraktaki Çavuşoğlu Camiinde müezzin olarak görev aldım. Söylemiştim, meşhur Rıza Çöllüoğlu hoca benim imamımdı. Ankara'da hizmete başladık. O sırada Ankara'da gizli olarak teksirle risaleleri basıp çoğaltıyorduk. O eserleri de o görev yaptığım camimin dolabında saklıyorduk. Yeni yazı neşriyat daha başlamamıştı. Rıza Hoca ilk başlarda bu işlere karşı çıkıyordu. Fakat sonradan o da nur talebesi oldu elhamdulillah.

YÜZBAŞI: SANA HAYATINDA GÖRMEDİĞİN EZİYETİ YAPARIM

1957'de Kütahya'da jandarma olarak askerliğe başladım. Oradaki Nur talebesi arkadaşlarla tanıştık. O tarihte Kütahya'da Hafız Kâmil Uğurlu, Köfteci İbrahim, Şahabeddin, Halid Hoca vardı. Oradan Akhisar'a dağıtım oldu. Akhisar'da Dr. Mustafa Ramazanoğlu (Oruç) Belediye Tabibi idi. Muzaffer Arslan sık geliyordu. Şahin Yılmaz Hocaefendi Ramazan hizmetleri için geldi, artık orada kaldı.

Beni Akhisar'ın Kapaklı Köyünün jandarma karakoluna verdiler. Biz Kapaklı Köyünün köy odasında Risale-i Nurları okuyup neşrediyorduk. Bu köye Turgutlu'dan Cafer Sadık Çim ağabey bir akrabasına ziyarete geliyor. Camide benim elimdeki risaleleri görünce dikkatini çekmiş, orada tanıştık. Cafer ağabeyle hala görüşüyorum¹. Bu köydeki faaliyetlerimiz duyulunca Jandarma Kumandanı bizi Turgutlu'ya sürgün ettirdi.

Akhisar'dan dosyayı aldım, Turgutlu'ya geldim. Dosyayı Jandarma Kumandanı yüzbaşıya teslim ettim. Yüzbaşı dosyaya baktı, bana baktı, "Orda yaptıklarını burada da yaparsan sana hayatında görmediğin eziyeti yapar, şarka sürgün eder, bir kurşun yer gidersin" dedi. Ben de Yüzbaşı'ya "Komutanım ben orada ancak mecbur olduğum dini vazifeleri yaptım. Başka fazla vazife yapamadım. Mecbur olduğum dini vazifeleri yapmamda da ölümden başka mani göremiyorum" dedim. Bu sözlerimden sonra yüzbaşı yumuşadı, "Sen hastasın, seni Manisa'da hastaneye gönderelim tedavi ol" dedi. Ben de "Sayenizde tedavi olursam size dua ederim" dedim. Bana dosyayı verdi, Turgutlu Merkez Karakolu'na gönderdi. Arkamdan bisikletle geldi, karakol kumandanı Başçavuş Nuri'ye "Bunu köylere vazifeye gönderme, namazına da karışma, silah da verme, burada görevine devam etsin" dedi. Zaten dosyada da üstlerin nezaretinde hizmetini bitirsin diye yazmışlardı. İki ay sonra bir hadise oldu bu Yüzbaşıyı şarka, Suriye hududuna sürgün ettiler. O da istifa edip geldi, İzmir'e yerleşti.

Turgutlu'da halen görüştüğüm Cafer Sadık Bey vardır. Muzaffer Arslan da sık geliyordu. Kiremit fabrikası olan Osman Aykutlar, Yorgancı Ahmet, Benzinci Ali Efendi, Bakkal Bilal Arık, bir atı olan Hayri Efendi vardı. Onlarla derslerde görüşüyorduk. Manisa'ya gelir İsmail Hakkı Zeyrek ve babası Merkez Vaizi merhum Emin Hoca ile görüşürdük. Hatta orada Muzaffer Arslan'ın bir mahkemesi vardı Manisa'da, yaşlı bir kadına rüyasında "Bugün Muzaffer Arslan'ın mahkemesi var, git dua et" demişler. O kadın mahkeme kadar gelip dua etmişti orada.

DÜNYALARA DEĞİŞEMEYECEĞİM BİR İLTİFAT

1959'da Akhisar'da askerlik görevim bitti, terhis oldum. Üstad'ı ziyaret etmek için hemen Isparta'ya gittim. Üstad'ın yanında Zübeyir Ağabey, Rüşdü Ağabey ve bir yüzbaşı vardı, vardı. Tahdis-i nimet için söylüyorum; orada Üstad "Bunlar nasıl benim yanımda hizmet etmiş kalmışlarsa, seni de böyle hizmet etmiş, kalmış gibi kabul ediyorum" dedi. Üstad'ın, dünyalara değişmeyeceğim bir iltifatı olmuştu bu benim için. Orada bir mektup yazacaklardı, Üstad'ın başı kalabalıktı. Ankara'ya döndüm

ÜSTAD'IN MENDERES'E YAZDIĞI MEKTUP

27 Aralık 1959 günü Zübeyir Ağabeyden Üstad'ın Ankara'ya geleceğine dair bir telgraf geldi. Said Özdemir Ağabeyin Ulus'taki Beyrut Palas Oteli'nin sahibi ile bir ilgisi vardı, orayı hazırladık. Daha Üstad Ankara'ya girmeden polisler, gazeteciler oteli işgal ettiler. Üstad resim çekirtmiyordu, biz kendisini 3. kattaki odasına kadar çıkardık. Üstad divana çıktı, tamam kardeşlerim dışarı çıkın manasında elleriyle bir işaret yaptı.

Orada yani Beyrut Palas'ta Üstad bir mektup yazıyor. O mektup şimdi yok. Bu mektubun biri Menderes'e; biri Tefik İleri'ye; biri de Namık Gedik'e gitti. Bahsettiğim bu mektup, eserlerdeki Menderes mektubu değildir. O mektup şimdi yok. Mektupta sadaka belayı def eder manasında diyor üstad. Mealen "İnsanların başına gelen belaların sadakası olduğu gibi devletlerin, milletlerin, hükümetlerin başına gelen felaketlerin de sadakası olur. Sizin de hükümet olarak başınıza bir felaket geliyor. Bunun sadakası Ayasofya'yı ibadete açmak, kılık kıyafeti serbest bırakmak, mekteplerde din dersi koymak, Risale-i Nur'u serbest bırakıp neşretmektir. Bu sadakayı verirsiniz bela gidecek, ferec gelecek; vermezseniz sizin bir suçunuzu bin yapacaklar, eskilerinkini de size

¹ Bu hatıraları kaydettikten bir müddet sonra Mehmed Mandal Ağabeyi İzmir'e davet ettim, geldi. Kendisini Turgutlu'ya, Cafer Sadık Ağabeye götürdüm. Cafer ağabey bizi evinde kabul etti. Yarım asırdır hiç irtibatı kesilmeyen iki ezeli dost sarmaş-dolaş oldular. Hatıraları karşılıklı olarak tekrar yâd ettiler. Ömer Özcan

yükleyecekler, hem size hem de bu vatana telafisi mümkün olmayan zararlar verecekler. Bu hakikatleri kabul etmenize mukabil ben ve kardeşlerim size dua etmeye karar vereceğiz” diyor.

Mektubu Emirdağ İlçe Başkanı Hamza Emek Menderes’e götürdü. Menderes alıyor, cebine koyuyor; “Çok sıkıntıdayım –o sırada talebe hareketleri falan vardı- en kısa zamanda Hazretleriyle görüşeceğim” diyor. Tevfik İleri alıyor “Aman İsmet paşa bizi sıkıştırıyor, dönsün” diyor. Namık Gedik de başını okuyunca yırtıp atıyor. Oradan gelip, yırtığını söyleyen arkadaşa Üstad “İlk gadab-ı İlahi ona gelecek” diyor. Nitekim öyle oldu.

O sırada otele çok gelenler oldu. Bir odada Üstad, bir odada Zübeyir ile Hüsnü kalıyordu. Diğer bir oda da Veteriner Başçavuş Fahri Türkmen, Jandarma Başçavuş Ahmet Çelebi, Ulaştırma Başçavuş Hasan Okur, Emekli Binbaşı Hayri Bey ve ben aynı odada kalıyorduk. Bu odayı Hasan Okur önceden kiralayıp tutuyor. Gazeteciler gece iki-üç kadar uyumuyorlar, ondan sonra dayanamayıp uyuyorlardı. Biz Üstad’ın odasının kapısında bekleyip polis, gazeteci geldiğinde, Üstad rahatsız, uyuyor diye geri çeviriyoruz.

ÜSTAD JANDARMA BAŞÇAVUŞ AHMED ÇELEBİ’NİN TABANCASINI İSTEDİ

O arada Üstad Jandarma Başçavuş Ahmed Çelebi’nin tabancasını istedi. Biz şaşırдық... Üstad menfi bir harekete katıyen izin vermiyor, maddi bir duruma müsaade etmiyor, peki tabancayı niye aldı filan diye çok merak ettik. Ertesi gün durum anlaşıldı. Ahmet Çelebi’nin kayınbiraderi gece cinnet getirmiş. Ahmet’in silahını arayıp bulup eniştesini, kız kardeşini, çocukları vuracak. Ahmet Çelebi bir uyanıyor ki kayınbiraderi onun elbiselerini, dolaplarını karıştırıyor. Tabancayı bulmayınca mutfağa gidiyor, bıçağı alıyor. Hemen Ahmet Çelebi ve hanımı kalkıyorlar, arkasından kavrayıp bıçağı elinden alıyorlar. “Eğer tabancayı bulsaydım hepinizi burada öldürecektim” diyor sonradan. Üstadın kerameti çıktı yani o gece.

Üstad İstanbul’a gitti ve iki gece kaldı, geldi.

TARİHÇE-İ HAYATTAKİ FOTOĞRAF

Üstad Konya’ya giderken, Beyrut Palas Oteli’nin merdivenlerinde İbrahim Canan’ın çektiği Tarihçe-i Hayattaki Fotoğrafta, Said Özdemir Ağabeyin bulunduğu yerde yani Üstad’ın kolunda önce ben vardım. Bu şöyle oldu: Üstad odasından çıktı ben koluna girdim. Üstad’la gidiyoruz otelin merdivenlerine doğru. Said Bey benim kolumdan tuttu, çekip çıkardı. Ben Üstad rahatsız olmasın diye geri çekildim, arkada kaldım. O fotoğrafta sadece başımın yarısı görünür benim. Üstad’ın sağ tarafında da Hasan Okur vardı. Onu da elinde sepet olan Hulusi Ok çekip çıkarıyor. Hasan Okur da geride kalmıştı, ama fotoğrafta çok net görünür O. Fotoğraf çekildiğini sonradan anladım ben. Üstad Konya’ya gitti. Bu son görüşmemiz oldu Üstad ile. Vefat ettiğinde Hasan Okur ve başka arkadaşlarla beraber Urfa’ya cenazesine gittik.

EVİMİZDE ÜÇ SENE KADAR RİSALE TEKSİR ETTİK

27 Mayıs ihtilalından sonra, 1961 yılının sonunda Gazi Mahallesine imam olarak tayin oldum. Erturan Sokak 20 numaralı evde oturuyorum. Bizim evi ikiye böldük. Tâhirî Mutlu, Vahşi Şaban, Binbaşı Hayri Ağabeyler geldi. 1963’e kadar teksir makinesi ile Sözler Mecmuasını Osmanlıca olarak teksir ettik orada. O sıralarda Gazi Mahallesini sel bastı. Bizim ev tek kat ve çukurda, diğer evler yüksekte. Bizim eve Allah’ın lûtfu ile su girmede, elhamdülillah. Basılan teksir risaleleri biriktikçe vazife yaptığım Çavuşoğlu Camiinin dolaplarında sakladık.

HÜSREV EFENDİ İLE AHMET FEYZİ AĞABEYİN GÖRÜŞMESİ

Üstad’ımız Bediüzzaman Hazretlerinin vefatından sonra, Hüsrev Efendi dersanelerde hattı Kur’an’ın tamim edilmesini arzu ediyordu. Bazı ihtilaflar oldu. O ihtilaflarda Binbaşı Hayri Bey ve Ben onun yanına gittik, hizmet için.

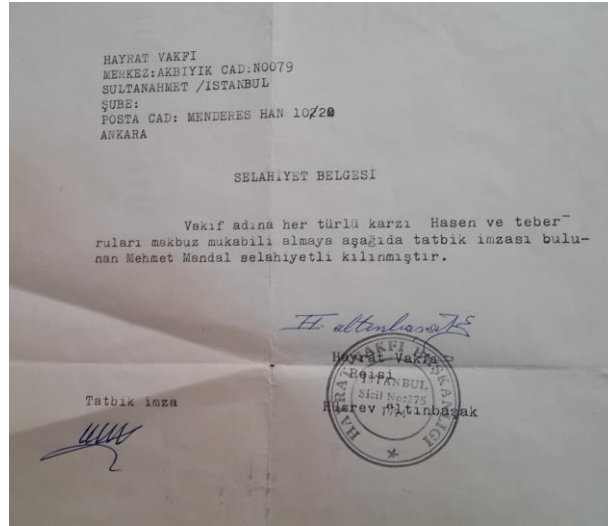
Bir gün Denizli’ye yazı örnekleri götürmüştüm. Dersanede Ahmet feyzi Ağabey vardı. Bana “Bir şeyler dönüyor. Nedir?” dedi. Ben de “Ağabeyler Hüsrev Efendi ile görüşmek istiyorlar. O da ‘dersanelerde hattı Kur’an’ın tamim edilmesini istiyor, böyle bir durum var” dedim. Sonra Zübeyir Ağabey geldi Denizli’ye. Ahmet Feyzi ve Zübeyir Ağabey bir odada, ben başka bir odada kaldım. Sabahleyin Ahmet Feyzi Ağabey bana dedi ki “Yürü Isparta’ya gidiyoruz.” “Niçin?” dediğimde “Karışma” dedi. Ben Zübeyir Ağabeyle o gece ne konuştular bilmiyorum.

Gittik Isparta’ya, girdik Hüsrev ağabeyin yanına. “Kardeşim hoş geldiniz, nasılsınız...” filan diye hal hatır sordu. Ahmet Feyzi Ağabey “Ağabey böyle bir şeyler var” dedi. Hüsrev Efendi “Beni dinlemiyorlar” dedi. “Sen niye bana haber göndermedin? Ben Denizli hapsinde seninle beraberdim” dedi Ahmet Feyzi ağabey. “Evet, kardeşim ama ben dışarı çıkmıyorum, senin gelmen lazım” dedi. Ahmet Feyzi Ağabey dedi ki “Ağabey ben akşam Zübeyir ile görüştüm. Diyor ki ‘Mademki Üstad dar-ı bekaya teşrif etti, bu hizmetin yürütülmesi için bir şûra kuralım, şuranın reisi Ağabey olsun, şura ile bu hizmeti yapalım.’” Hüsrev Efendinin cevabı: “Kardeşim bir şura ne için

kurulur; bir şura, bir topluluğun idaresi için kurulur. Bizi cemiyet şekline sokup mahkûm etmek, imha etmek istiyorlar. Biz bir şura kurarsak cemiyet şekline girmiş olup, kendi idamımızı kendi elimizle vermiş oluruz." Ahmed Feyzi Ağabey "Efendim onun için gizli kalacak" dedi. Hiç unutmam Hüsrev Efendi dedi ki "Sen bana bu zamanda sahabe-i kiram gibi ağzına kilit vurulmuş zatlar bulabilir misin? Biz şûrayı kurmadan daha başı kim, üyeleri kimler diye haber alırlar, biz de cemiyet şekline girmiş oluruz. Kendi elimizle idamımızı vermiş oluruz. Gitsinler, dersanelerde hattı Kur'an ile iştigal etsinler" dedi ve böylece kapattı işi. Bunlar benim yanımda cereyan etmiş hadiselerdir, nakil değildir. Cenab-ı Hak hasbelkader bizi böyle bazı mühim yerlerde bulunduru yani.

Aslında Hüsrev Efendi, bu işte müthiş bir ihtilaf varmış gibi göstermek istedi. Gitti 1962'de Hacettepe Üniversitesinde yeğeni, yani ablası Hatice hanımın oğlu Asistan Dr. Münci Kalayoğlu –şimdi dünyaca meşhur karaciğer nakli yapan hocadır - vasıtasıyla kendisine "akciğer verimi" teşhisi koydurdu. Sonra gitti Isparta'da mezarını kazdırdı. Diğer ağabeylerle de görüşmemeye başladı. O dehşetli, feci devri atlatmak için yaptı bunları, ihtilaf çıkartmak için değildi. Bunun sebebi; Üstad'ın vefatından sonra nazar-ı dikkatlerin kendi üzerine çekilmesinden dolayıdır. Hüsrev Efendinin ablası Hatice hanımın cenazesini bizim hanım yıkamış, gasletmişti.

Özetle şöyle izah edeyim: Bir; aslında verem olmadığı halde verem teşhisi yaptırdı. İki; Isparta'da mezarını kazdırdı. Üç; bir ihtilaf havası vererek diğer ağabeylerle görüşmedi. O zaman ki derin devletin nazarını dağıtmak için yaptı bunları. Sonradan gelenler ihtilafı arttırdılar. Hüsrev ağabeyde o ifrat yoktu. Karşılıklı ifratlar oldu. Şimdi elhamdülillah taşlar yerine oturdu. Herkes kendi meşrebinin muhabbetiyle hizmetlere devam ediyor. Hüsrev Efendi son zamanlarında Zübeyir Ağabeye, diğer ağabeylere karşı çok muhabbetliydi. Hatta Fahri Türkmen Çavuş kendisine dedi ki: "Sen bunlara karşı yumuşak davranacaktın da, bizi niye bunlara karşı ifratla bulundurdun?" Diye serzenişte bulunmuştu. Benim yanımda söyledi bunu. Hüsrev Efendi de "O zaman öyle icab ediyordu" dedi. Yani o dehşetli devri atlatmak için Hüsrev Efendi böyle davranmıştı. Benim kanaatim böyledir.

Hüsrev Altınbaşak Ağabeyin imzalayarak Mehmed Mandal'a verdiği vekâlet

YÜZBAŞI RUHİ BEY

Hüsrev Efendinin bizzat bana anlattığı önemli bir hatırayı aktarayım:

1935 Eskişehir Mahkemesi için Üstad ve yüz yirmi talebesi önce Isparta'dan Afyona getiriliyor. Afyon'dan Eskişehir'e götürülürlerken başlarındaki Yüzbaşı Rûhi Bey² ile alakalı yaşadıkları bir hatırayı şöyle anlatmıştı:

² Bediüzzaman'ın Tarihçe-i Hayat Kitabında Yüzbaşı Ruhi beyle ilgili şu bilgiler vardır:

"Bediüzzaman; gizli cemiyet kuruyor, rejim aleyhindedir, rejimin temel nizamlarını yıkıyor!" gibi uydurma ve hükûmeti aldatıcı tertip ve itihamlarla 1935 senesinde Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesinde, idam kastıyla ve muhakkak surette mahkûm edilmesi direktifiyle hakkında dâva açılıyor. Bunun üzerine, Dâhiliye Vekili ve Jandarma Umum Kumandanı, teçhiz edilmiş askerî bir kıta ile birlikte Ispartaya geliyorlar. Isparta-Afyon yolu boyunca süvari askerleri yerleştiriliyor. Isparta Vilâyeti ve civarı askerî birliklerle kontrol altında bulunduruluyor. Bir sabah vakti; mâsum ve mazlum Bediüzzaman inzivağâhından çıkılarak, talebeleriyle beraber, elleri kelepçeli olarak kamyonlarla Eskişehir'e sevk ediliyor. Yolda, Bediüzzaman ve talebelerine yakın bir alâka duyan Müfrez Kumandanı Ruhi Bey, kelepçeleri çözdürüyor. Bu suretle, namazlar kazaya bırakılmadan yola devam ediliyor. Hakikati ve Bediüzzaman'ın mâsumiyetini idrak eden Müfrez Kumandanı, Bediüzzaman ve talebelerinin bir dostu olmuştur...

Afyon'a yakın bir yerde Ruhi Bey namaz kılmamız için bize müsaade etti. Üstad imam oldu, namazı kıldık. Asker biz namaz kılincaya kadar silah çattı. Namaz bitti, Yüzbaşı bizi kaldırmıyor. Bir müddet bir tarafa gidiyor, semaya bakıyor, sararıyor, kararıyor, tekrar semaya bakıyor, gidiyor, geliyor, dakikalarca böyle durdu. Sonra geldi Üstad'ın elini öptü. Dedi ki "Bana burada verilen emir; namaz kılmak için benden müsaade istediler, kaçmaya teşebbüs ettiler, çıkan müsademede hepsi öldürüldü" diye rapor vermektir. Fakat Cenab-ı Allah benim şu gördüğüm manzaraları hiçbir kuluna göstermesin, şu gördüklerimden sonra hayatım pahasına da olsa bunu yapmam mümkün değildir." Sonra "Hocam buyurun" dedi, yola çıktık. Bizi götürüp Eskişehir Hapishanesine teslim etti. Tabi sonradan Ruhi Beyin kendisini imha ettiler.

ÜSTAD, TALEBELERİNİN RUHUNA YÂSİN-İ ŞERİF OKUMALARINI İSTİYOR

Hasan Atif Ağabeyin vefatından iki sene evvel İzmir'e gittim. Merhum Mustafa Birlik yanıma bir arkadaş kattı, Hasan Atif ağabeyin evine gittik. Vardık, Hasan Atif Ağabey divanda oturmuş dua ediyor. Yanındakiler de diz çökmüşler âmin diyorlar. Biz de diz çöktük "Âmin" dedik. Ama duayı gizli yapıyordu. Öğle namazına yakın bir vakitti. Dua bitince elini öptüm, hoş beşten sonra sordum: "Ağabey şimdi yaptığınız bu dua ne duasıdır?" Dedi ki: "Kardeşim bundan iki sene evvel Hafız Ali Efendi'yi rüyamda gördüm. Ona dedim ki; 'Hafız Ali Ağabey, siz ahirette Üstad'ın yanındasınız, biz dünyadayız, Üstad'la görüşemiyoruz, Üstad'ın dünyadaki talebelerinden bir arzusu, isteği var mı?' diye sordum." Hafız Ali Ağabey bana "Üstad dünyadaki talebelerinden ruhuna Yâsin-i Şerif okumalarını istiyor" dedi. O günden beri, iki seneden beri, bu saatte Üstad'a Yasin okurum, iki senedir okurum" dedi. Sonra elini şöyle salladı "Kardeşim koca Bediüzzaman ruhuna Yasin istiyor" dedi.